

68.
koncertní
sezona
2023
2024

Mahan Esfahani:
cembalo v hlavní roli
Filharmonie doma
3. abonentní koncert
22 a 23|2|2024
Besední dům

Filharmonie
Brno Philharmonic

||ROK||
((ČESKÉ))
||HUDBY||
“2024”

 Vltava
Český rozhlas

Koncert 23. 2. přenáší živě stanice Český rozhlas Vltava. Záznam koncertu nabízí prostřednictvím mezinárodní hudební výměny do sítě rozhlasů Eurorádía (EBU).

The concert on 23 February will be broadcast by Český rozhlas Vltava. The recording of the concert is offered through the international music exchange to the Euroradio network (EBU).

Program

HANS KRÁSA

Komorní hudba pro cembalo a 7 nástrojů | 14'

Chamber Music for harpsichord and 7 instruments

1. Bewegt – Ruhiger (Tranquillo), Sehr rhythmisch, Ruhig
2. Sehr ruhig (gehend) – Allegro – Ruhig – Wieder sehr bewegt (Marsch) – Allegretto – Viel ruhiger

FRANCIS POULENC

Concerto champêtre (Venkovský koncert) FP 49

pro cembalo a orchestr | 25'

Concerto champêtre FP 49

(Pastoral Concerto) for harpsichord and orchestra

1. Allegro molto – Adagio – Allegro molto
2. Andante. Mouvement de Sicilienne
3. Finale. Presto très gai

---

přestávka | 20'

MIECZYŚLAW WEINBERG

Symfonie č. 7 op. 81 pro smyčcový orchestr a cembalo | 32'

Symphony No. 7, Op. 81, for string orchestra and harpsichord

1. Adagio sostenuto (att.)
2. Allegro (att.)
3. Andante (att.)
4. Adagio sostenuto (att.)
5. Allegro

Mahan Esfahani cembalo / harpsichord

Filharmonie Brno

dirigent / conductor **Alexander Liebreich**

For a summary in English see the last pages of this brochure.

Cembalo a Mahan Esfahani v hlavní roli

Dramaturgickým pojátkem dnešního koncertu je cembalo, které se v každé skladbě představí v jiné funkci: jako vůdčí hlas většího komorního souboru (Krása), jako sólový nástroj doprovázený symfonickým orchestrem (Poulenc) a konečně v koncertantním partu Weinbergovy *Sedmé symfonie*. Ve všech třech dílech za cembalo usedne Mahan Esfahani (1984), iránsko-americký hudebník a muzikolog žijící v Praze, mj. žák legendární české cembalistky Zuzany Růžičkové, který se řadí k cembalové absolutní světové špičce. Držitel četných ocenění vystupuje na hlavních světových pódiích, účinkuje s významnými orchestry, aktivně oslovuje současné autory, aby pro něj komponovali nové skladby (Brett Dean, Bent Sørensen, Miroslav Srnka a mnoho dalších). Vydal řadu ceněných nahrávek u prestižních labelů, mezi nimi i kolekci cembalových koncertů Hanse Kráasy, Viktora Kalabise a Bohuslava Martinů, které natočil se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu pod taktovkou Alexandra Liebreicha; v únoru 2023 časopis Gramophone označil toto album jako Editor's Choice.

O skladbách

Hans Krása (1899–1944) se formoval v německém prostředí pražského kulturního života. Až do války nepřikládal svému komponování zvlášť velký význam. Vedl bohémský život, spoustu času trávil diskusemi či šachovými partiemi s přáteli, živil se jako korepetitor. Psal málo. Přestože prošel velmi dobrou kompoziční přípravou díky studiu u Alexandra Zem-

linského na pražské Německé akademii hudby a výtvarného umění, jako čtyřicetiletý měl na svém kontě pouhých devět ucelených opusů, mj. *Smyčcový kvartet* (1921), *Symfonii pro malý orchestr* (1922), celovečerní dvouaktovou operu *Verlobung im Traum* (Zásnuby ve snu, 1930) podle novely Fjodora Dostojevského *Strýčkův sen*, kantátu *Die Erde ist des Herrn* (Země je Páně, 1931), v mnoha ohledech blízkou *Žalmové symfonii* Igora Stravinského, *Komorní hudbu pro cembalo a 7 nástrojů* (1936) či dětskou operu *Brundibár* (1938).

Dne 10. srpna 1942 byl Krása deportován jako vězeň číslo 21 855 do Terezína. Tam – podnícen místním úspěchem *Brundibára* – zapomněl na svou bohémskou lehkovážnost a horlivě pracoval. Stal se jedním z vůdčích členů hudební sekce Freizeitgestaltung, podílel se na organizaci hudebních akcí, vystupoval jako klavírista a komponoval. Vedle *Tří písní na verše Arthura Rimbauda* (přebásněně Vitězslavem Nezvalem) a dvou skladeb pro smyčcové trio (*Tanec*, *Passacaglia a fuga*) v Terezíně složil i *Ouverturu pro malý orchestr* (1943/1944). Dne 16. října 1944 jej nacisté vyslali transportem do Osvětimi, kde jej zavraždili...

Přestože v širším povědomí Krása nejspíš navždy zůstane hlavně jako autor dětské opery *Brundibár* (na libreto Adolfa Hoffmeistra), která sehrála důležitou roli v kulturních aktivitách Židů deportovaných do

terezínského koncentračního tábora, pozornost si zasluhuje celý odkaz tohoto skladatele.

Komorní hudba pro cembalo a sedm nástrojů (čtyři klarineti, trubku, violoncello a kontrabas) byla premiérována 25. března 1936 Frankem Pollakem a členy Pražských symfoniků na koncertě spolku Mánes (spolu s díly klasika Pavla Vranického a soudobých autorů Františka Bartoše, Pavla Bořkovce, Jaroslava Ježka, Iši Krejčího a Bohuslava Martinů). Frank Pollak brzy poté emigroval do Haify (tam žil pod novým jménem Frank Pelleg) a osmácticetistránkový rukopis *Komorní hudby* vzal s sebou. V Pollakově pozůstalosti jej pak našel česko-americký hudebník a publicista Joža Karas, který se snažil zmapovat osudy terezínských autorů a zasloužil se o objevení desítek jejich děl (byl to mimochodem také on, kdo v roce 1975 dirigoval americkou premiéru *Brundibára* v češtině a o dva roky později i první provedení anglické verze ve vlastním překladu). Karas *Komorní hudbu* zveřejnil a připravil ji k vydání. Novodobá premiéra díla se uskutečnila 7. června 1995 v Amsterdamu; na cembalo hrál John Snijders za doprovodu Nieuw Ensemble, dirigoval Ed Spanjaard.

Krásava *Komorní hudba*, jak konstatovala už dobová kritika, spojuje „staré umění s novým, vážné s banálním, střízlivé se sentimentálním“. Sestává ze dvou kontrastních vět, z nichž první je motorická a virtuózní, pracující s několika tématy, převážně hravými. V jejím závěru je anticipováno téma, jež se stává východiskem pro variační druhou větu: melodie *Písně Anny* (Já nevím, co myslím, proč a nač. / Já nevím, je to smích, nebo pláč...) z Krásovy hudby k divadelní hře Adolfa Hoffmeistra *Mládí ve hře* (v německé verzi uváděné pod názvem *Anna sagt nein!*) z roku 1935. *Píseň Anny* byla ve své době oblíbeným šlágrelem, který si lidé pískali na ulici a kterého si zjevně vážil i sám Krása, neb jej zpracoval ještě v *Tématu s variacemi* pro smyčcové kvarteto z let 1935–1936.

Francis Poulenc (1899–1963) se zapsal do historie evropské poválečné hudební avantgardy jako člen proslulého seskupení Les six, které v ní udávalo tón a spolupodílelo se na tom, že Paříž se tehdy nadlouho stala hlavním městem evropské kultury. Název skupiny se usadil poté, co kritik Henri Collet publikoval v týdeníku *Comœdia* ze 16. ledna 1920

článek *Les cinq russes, les six français et M. Satie* (Pět Rusů, šest Francouzů a pan Satie). Tvorba členů Šestky byla vnímána jako reakce na wagnerovskou přebujelost a impresionistickou mlhavost; za jejich guru byli pokládáni skladatel Erik Satie s jeho estetiku „cirkusu, music-hallu, trhoviště a kavárenských koncertů“ a básník Jean Cocteau. Popravdě je však spojovalo mnohem víc přátelství než jednotné umělecké názory a zájmy; všichni se postupem doby vyprofilovali v silné, vzájemně se respektující skladatelské osobnosti.

Poulenc se mezi svými přáteli ze Šestky (kromě něj ji tvořili Arthur Honegger, Darius Milhaud, Georges Auric, Louis Durey a Germaine

Tailleferrová) od počátku vyznačoval mimořádnou duchaplností a vtipem: pro hodnocení jeho povahy i tvorby se výstižným stal výrok hudebního publicisty Clauda Rostanda, že Poulenc je zároveň „le moine et le voyou“ (mnich a darebák).

Concert champêtre (Venkovský koncert), jeden z vůbec nejhranějších cembalových koncertů 20. století, vznikl v letech 1927–1928 pro Wandu Landowskou, původem polskou průkopnici hry na cembalo, která se zasloužila o znovuoživení zájmu o tento nástroj nejen mezi interprety, ale také mezi skladateli. Francis Poulenc se s ní poprvé setkal v červnu 1923 na představení opery *El retablo de maese Pedro* (Divadélko loutkáře Pedra) Manuela de Fally. Při té příležitosti si Landowska vyžádala koncerty jak od Fally, tak od Poulence; Fallovo rozsahem nevelké dílo poprvé zaznělo roku 1926 v Barceloně, Poulencův koncert byl premiérován 3. května 1929 v pařížském Pleyelově sále.

Francis Poulenc a Wanda Landowska

„Chtěl jsem použít cembalo tak, aby znělo francouzsky a moderně, nikoli jako pastiš,“ prohlásil Poulenc. „Chtěl jsem ukázat, že to není zastaralý, neúčinný nástroj, který má jen historický význam.“ S tímto záměrem koresponduje i obsazení orchestru, které se vzhledem k omezeným dynamickým možnostem cembala zdá být naddimenzované. Poulenc ovšem jako výborný skladatel s jasnou zvukovou a instrumentační představou věděl, proč se k tomuto zdánlivému nepoměru odhodlal: z dialogu sólového nástroje a orchestru, z kontrastu tichého a jemného, resp. opulentního zvuku vytěžil duchaplné napětí, které z *Venkovského koncertu* činí vsutku jedinečné dílo. Na tradičním třívětém půdorysu prochází celou skladbou duch hudby francouzských clavecinistů. Vstupní věta po úvodních majestátních akordech víří rychlými tanečně laděnými pasážemi, které jsou narušovány okamžiky zklidnění, pomalá věta se pohupuje v rytmu siciliany, v závěrečné větě Poulenc cituje úryvek z *Harmonického kováře*, finální části Händelovy *Páté suity* pro cembalo. Navzdory reminiscencím na hudbu 17. století je samotný hudební obsah ryze moderní.

Mieczysław Weinberg (1919 až 1996), jehož jméno můžeme nalézt v různých podobách (Mečislav, Moisej, Moisey, Moishe... [Samuilovič, Samuilovitch...]) Vajnberg, Vainberg...) a jehož i v Rusku blízcí přátelé často oslovovali polským deminutivem Mietek, stál dlouho ve stínu Dmitrije Šostakoviče nebo Sergeje Prokofjeva. Originalita a hloubka

jeho tvůrčího odkazu – operních, symfonických či komorních děl – začala být globálně objevována a docenována teprve v posledních letech. Výrazně tomu napomohla retrospektivní přehlídka více než dvou desítek jeho skladeb na Bregenzském festivalu v roce 2010 s vůbec prvním scénickým uvedením opery *Pasažérka* coby hlavním programovým bodem. Ve světle renesance Weinbergovy tvorby se může Brno o to víc pyšnit tím, že se tu roku 1983 v Národním divadle – především zásluhou dirigenta Václava Noska – odehrála světová premiéra Weinbergovy opery *Portrét*; událost se v tehdejší Československu setkala s mimořádným zájmem veřejnosti i médií, avšak teprve z dnešního pohledu ji můžeme směle postavit na roveň dalším „velkým gestům“ brněnské hudební historie, dalece nadregionálním, ke kterým patří například místní působení Leoše Janáčka nebo světová premiéra Prokofjevova baletu *Romeo a Julie*.

Weinberg se narodil ve Varšavě v židovské umělecky orientované rodině (otec Šmuel působil jako skladatel, dirigent a houslista v židovských divadlech v Kišiněvě a poté ve Varšavě, matka Sonia byla herečkou). Jako zázračné dítě rozvíjel kariéru klavíristy, do níž však razantně vstoupila válka: roku 1939 unikl před fašisty do Minsku (zbývající členové rodiny to štěstí neměli – rodiče a sestra byli z varšavského ghetta deportováni do pracovního tábora v Trawnících, kde byli později zavražděni). V Minsku studoval skladbu u Vasilije Zolotarjova, avšak už v roce 1941 musel znovu prchat před nacistickými vojsky postupujícími

na Sovětský svaz. Azyl tentokrát nalezl až v uzbeckém Taškentu, odkud poslal partituru své *První symfonie* Dmitriji Šostakovičovi. Ten byl dílem nadšen a roku 1943 se zasadil o Weinbergův přesun do Moskvy. Mezi oběma skladateli se vytvořilo silné přátelské pouto. Byl to ostatně znovu Šostakovič, kdo psal na nejvyšší politická místa, když byl jeho mladší kolega v únoru 1953 zatčen a uvržen do vězení v důsledku represí proti prominentním židovským lékařům a intelektuálům (rozpoutaných po zavraždění Weinbergova tchána, proslulého židovského herce Solomona Michoelse roku 1948). Weinberg byl nakonec brzy propuštěn a rehabilitován; pomohla mu Stalínova smrt v březnu téhož roku.

Weinberg, kýmisi výstižně charakterizovaný jako „Šostakovič, ale bez úsměvu“, je pokládán za pokračovatele Šostakovičovy skladatelské školy. On sám zavdával k těmto srovnáním podnět, když prohlašoval: „Přestože jsem u Šostakoviče neabsolvoval jedinou hodinu výuky, pokládám se za jeho žáka.“ Oba skladatelé se respektovali, vzájemně si ukazovali a přehrávali svá díla, ovlivňovali se... Výmluvná je v tomto ohledu i geneze zmíněné opery *Portrét*. Libreto podle Gogolovy stejnojmenné povídky si u dramatika Alexandra Medvěděva, autora textů k Weinbergovým operám *Pasažérka* a *Madona a voják*, vyžádal v roce 1975 Šostakovič, který však po necelém půlroce diskusí o díle zemřel; Medvěděv se po několikaleté pauze rozhodl práci dokončit: „Nerozmýšlel jsem se ani vteřinu, komu to libreto svěřit,“ napsal v programu vydaném při příležitosti brněnské premiéry, „skladatelem mohl být jedině Mečislav Vajnberg. Nejenom že jsem mu prostě věřil. Věděl jsem, že Šostakovič měl Vajnberga velmi rád, že mu vždycky fandil, nevynechal ani jednu jeho premiéru... Opera *Portrét* byla dokončena v půli roku 1980.“

Weinberg prý komponoval lehce a rychle, jeho tvorba je – podobně jako Šostakovičova – nebývale rozsáhlá. Složil 7 oper, 3 balety, 4 kantáty, 22 symfonií (navíc 4 komorní), 6 instrumentálních koncertů, 17 smyčcových kvartetů, na tři desítky sonát, psal též hudbu pro film, divadlo, rozhlas i cirkus...

Symfonie č. 7 pochází z roku 1964; je do ní vložena silná výpověď o době, ve které vznikla, a v mnoha ohledech připomíná Šostakovičův slavný *Osmý smyčcový kvartet*. Byla napsána pro Moskevský komorní orchestr založený skladateli Rudolfem Baršajem (jemuž je věnována) a Alexandrem Volkonským, který byl nejen prvním ruským poválečným avantgardistou, ale i průkopníkem interpretace tzv. staré hudby a znamenitým hráčem na cembalo. Nejspíš právě Volkonskij inspiroval Weinberga ke koncepci symfonie coby barokního koncerta grossa naplněného aktuálním obsahem a postaveného na dialogu smyčcového orchestru a koncertantního cembala. Pět vět navazujících bez přerušení tvoří jednotlivý proud, jehož monolitnost je posílena tematickou příbuzností všech částí.

Vstupní *Adagio sostenuto* je orámováno pomalou quasi barokní cembalovou pasáží (její melodie je převzata z písňového cyklu na texty Alexandra Bloka z roku 1950), z jejíhož materiálu je utkáno předevo celé věty. Lyrická melodie v prvních houslích se klene převážně ve vysoké poloze nad harmonicky zahuštěnou a rytmicky zatěžkanou spodní vrstvou, z níž se následně rozvinou kontrapunktury k hlavnímu hlasu. *Allegro* začíná melancholicky, ale záhy se do něj vkrádá burleskní tón.

V závěru se připomene cembalový motiv z úvodu symfonie. Prostřednímu *Andante* dominuje pro Weinberga příznačná židovská melodika, *Adagio sostenuto* je opanováno dramatickým patosem.

Těžko soudit, zda symfonie má nějaký konkrétní mimohudební obsah, skryté významy a poselství byly však v hudbě protirežimně orientovaných sovětských autorů na běžném pořádku. O to víc překvapí finální *Allegro*, které působí až přímočaře popisně: v tokátovém náběhu cembala nelze neslyšet hrozbu vyzvánějícího telefonu, symbolu strachu z temných stalinských dob (v Šostakovičových pamětech se s větou „v telefonu se ozval Stalin“ setkáváme téměř jako s leitmotivem). Psychologický zápas závěrečné věty graduje hřmotným ďábelským tancem, který dává vzpomenout na podobně laděné *Allegro molto* z Šostakovičova *Osmého kvartetu*. Mysteriózní codu uzavřuje mollová kadence uzavřená – na způsob barokního zakončení – smířlivým durovým akordem, vracejícím nás ve vzpomínkách k úplnému začátku symfonie.

Vítězslav Mikeš

Foto: Kaja Smith

Mahan Esfahani, iránsko-americký hudebník a muzikolog žijící v Praze, mj. žák legendární české cembalistky Zuzany Růžičkové, se řadí k absolutní cembalové světové špičce. Muzikologii, stejně jako historii, vystudoval na Stanfordově univerzitě, učil se také v Bostonu u australského cembalisty Petera Watchorna.

V letech 2008–2010 získal – jako první a jediný cembalista – titul Umělec nové generace britské stanice BBC, v roce 2009 obdržel cenu nadace Borletti-Buitoni a opakovaně byl nominován na titul Umělec roku časopisu Gramophone. Za svůj přínos v oblasti klasické hudby získal v roce 2022 cenu Wigmore Hall Prize.

Vystupuje na hlavních světových pódii, účinkuje s významnými symfonickými a komorními orchestry a soubory zaměřenými na soudobou hudbu. Jako sólista vystoupil s dirigenty jako Leif Segerstam, François Xavier-Roth, Ilan Volkov, Riccardo Minasi, Ludovic Morlot, Alexander Liebreich, Martyn Brabbins, Thomas Dausgaard, Jiří Rožeň, Antoni Wit, Thierry Fischer, Jiří Bělohlávek a Andris Poga. Svá sólová angažmá doplňuje také významnými spolupracemi v komorních projektech s umělci, jako jsou Antje Weithaas (housle), Emmanuel Pahud (flétna), Nicholas Daniel (hoboj), Michala Petri (zobcová flétna) nebo Hille Perl (viola da gamba).

Aktivně oslovuje současné autory, aby pro něj komponovali nové skladby – páteř jeho repertoáru tvoří významné sólové a koncertantní objednávky od George Lewise, Brett Deana, Benta Sørensen, Miroslava Srnky, Poula Ruderse, Anahity Abbasi, Laurence Osborna, Garyho Carpentera, Miroslava Srnky, Eleny Kats-Chernin, Oscara Jokela, Daniela Kidaneho, Michaela Berkeleyho a dalších. Jeho snaha o objevování současné tvorby pro cembalo se odráží na nahrávce *Musique?* (Hyperion, 2020), která obsahuje elektronické i akustické skladby včetně nového znovuoživení skladby Luca Ferrariho *Programme commun* pro cembalo se zesilovačem a magnetofonový pás z roku 1972.

Vydal řadu ceněných nahrávek u prestižních labelů Hyperion a Deutsche Grammophon, včetně stále pokračující série kompletních Bachových děl pro první jmenované vydavatelství. Zatím posledním přírůstkem v jeho diskografii je album s cembalovými koncerty Hanse Krásky, Viktora Kalabise a Bohuslava Martinů, které natočil se Symfonickým orchestrem Českého rozhlasu pod taktovkou Alexandra Liebreicha; v únoru 2023 časopis Gramophone označil album jako Editor's Choice. Více na mahanesfahani.com

Kořeny brněnské filharmonie sahají do 70. let 19. století, kdy v Brně mladý Leoš Janáček usiloval o vznik českého symfonického orchestru. Dílo slavného skladatele 20. století je ostatně nejvýznamnější programovou položkou tělesa, které je považováno dodnes za jeho autentického interpreta.

Dnešní **Filharmonie Brno** vznikla v roce 1956 sloučením rozhlasového a krajského orchestru a od té doby patří svou velikostí i významem k české orchestrální špičce. Na svých turné provedla na tisíc koncertů v Evropě, ve Spojených státech, v Latinské Americe, na Dálném i na Blízkém východě. Je pravidelným hostem světových i českých festivalů, kde často spojuje umělecké síly s Českým filharmonickým sborem Brno. V sezoně 2022/2023 uspořádala turné po Velké Británii a Spojených státech a navštívila řadu renomovaných pódii (Festival Rheingau, festival Ars Electronica v Linci, Grosses Festspielhaus v Salcburku, Gewandhaus v Lipsku).

Orchestr pravidelně natáčí pro Český rozhlas a Českou televizi. Kromě realizace nahrávek pro řadu společností (Supraphon, Sony Music, IMG Records, BMG, Channel 4) zakládá filharmonie v roce 2020 svůj vlastní nahrávací label Filharmonie Brno, kde doposud vydala 6 titulů. Nahrávka *12. symfonie* Philipa Glasse z této edice byla nominována v roce 2022 na cenu ICMA. Dynamicky také rozvíjí zakázkové

nahrávání pro globální klientelu v rámci Czech Orchestra Recordings.

Dějiny orchestru prošla řada českých a světových dirigentských osobností jako Břetislav Bakala, František Jílek, Petr Altrichter, Jiří Bělohlávek, Sir Charles Mackerras, Jakub Hrůša nebo Tomáš Netopil. Od sezony 2018/2019 je šéfdirigentem a uměleckým ředitelem Filharmonie Brno Dennis Russell Davies.

Od roku 2000 pořádá filharmonie letní open air festival na brněnském hradě Špilberk, v roce 2012 se stala pořadatelem renomovaných festivalů Moravský podzim, Velikonoční festival duchovní hudby a Expozice nové hudby. Zastiňuje mezinárodně proslulý dětský sbor Kantiléna, od roku 2010 se podílí na festivalu mladých hudebníků Mozartovy děti, v roce 2014 zakládá svou Orchestrální akademii.

Filharmonie Brno je dnes nejen silným hráčem na poli symfonické hudby doma i v zahraničí, ale i předním organizátorem hudební sezony druhého českého města, aktivním festivalovým pořadatelem, kreativním lídrem orchestrální dramaturgie a inovativním tvůrcem široké škály edukativních programů. Působí v neorenesančním Besedním domě, „brněnském Musikverein“ z dílny Theophila von Hansena z roku 1873, a těší se na nový moderní koncertní sál, který navrhuje tým architektů Tomasz Koniora a Petra Hrůši a akustika Yasuhisa Toyoty.

Foto: Sammy Hart

Alexander Liebreich pochází z Řezna. Studoval na Vysoké škole hudební a divadelní v Mnichově a na salcburské Univerzitě Mozarteum; za své největší učitele pokládá Michaela Gielena (od něhož získal cit pro výstižnou hudební výstavbu, kritické a analytické myšlení), Claudia Abbada (přístup k dirigování prostřednictvím představy komorní hudby, kdy dirigent je jen jedním z členů seskupení sledujícího společný cíl) a Nikolause Harnoncourta. Poté, co získal Cenu Kirilla Kondrašina, se stal asistentem Eda de Waarta v Nizozemské rozhlasové filharmonii. Coby hostující dirigent vystoupil s filharmonii mnichovskou, drážďanskou, lucemburskou, ósackou, aucklandskou, s rozhlasovými orchestry berlínským, stuttgartským, hannoverským, mnichovským, symfonickými orchestry BBC, NHK, Concertgebouw v Amsterdamu ad. Spolupracoval se sólisty jako Lisa Batiashvili, Claron McFadden, Frank Peter Zimmermann či Maxim Vengerov, účinkoval na prestižních pódii a festivalech po celém světě. Zasáhl také do operního světa – nejvýznamněji ve spolupráci s režisérem Hansem Neuenfelssem ve Frankfurt-ské opeře.

V roce 2002 navštívil s Junge Deutsche Philharmonie Severní a Jižní Koreu a v tamější premiéře provedl Brucknerovu Osmou symfonii. Do Severní Koreje se vrací pravidelně jako hostující profesor (ve spolupráci s Goethe Institutem a DAAD); tuto jeho pedagogickou zkušenost mapuje dokument *Pyongyang Crescendo*, vydaný v roce 2005 na DVD.

V letech 2011–2014 byl prvním evropským uměleckým ředitelem festivalu v jihokorejském Tchongjongu (TIMF), na který pozval prominentní skladatele ze Západu a Východu (Heiner Goebbels, Beat Furrer, Unsuk Chin, Toshio Hosokawa ad.). V letech 2006–2016 byl uměleckým vedoucím a šéfdirigentem Mnichovského komorního orchestru, s nímž nahrál pro prestižní labely CD mj. s díly Haydna, Yuna, Hosokawy, Mansurjana (ECM), Bacha (Deutsche Grammophon), Rossiniho, Mozarta a Mendelssohna (Sony Classics). V roce 2012 se jako první zahraniční dirigent stal šéfem Národního symfonického orchestru Polského rozhlasu Katowice. V říjnu 2014 spolu s tímto orchestrem, Bavorským rozhlasovým sborem a klavíristou Krystianem Zimermanem slavnostně otevřel nový katovický koncertní sál, pro který následně v letech 2015–2018 řídil jako umělecký šéf festival *Kultura Natura*. V sezoně 2018/2019 zahájil své působení ve funkci šéfdirigenta a uměleckého ředitele Symfonického orchestru Českého rozhlasu, kterým byl do roku 2022.

Od sezony 2022/2023 je hudebním ředitelem Orquestra de Valencia a uměleckým poradcem Palau de la Musica Valencia, byl také prezidentem Richard-Strauss-Gesellschaft a uměleckým ředitelem Festivalu Richarda Straussa v Garmisch-Partenkirchenu, kde působil od roku 2018. V sezoně 2023/2024 přivádí do Orquestra de Valencia symfonický a sborový repertoár, včetně Schubertovy *Deváté*, Schumannovy *Třetí* a Mahlerovy *Páté symfonie*, Haydnova *Stvoření*, Ravelova *Dafnise a Chloé* a koncertního provedení Straussovy *Salome*. Zahájil také sezonu Symfonického rozhlasového orchestru MDR v Lipsku a vrací se k symfonickým orchestrům tchajpejskému, antverpskému a nagojskému, japonské a brněnské filharmonii s repertoárem od Johna Adamse, Beethovena a Janáčka po Gubajdulinu a Weinberga.

Více na alexanderliebreich.de

Summary

Mahan Esfahani on the harpsichord in the lead role

What ties this programme together is the harpsichord, which takes a different role in each composition: as a leading voice of a larger chamber ensemble (Krása), as a solo instrument accompanied by symphony orchestra (Poulenc) and taking a concertante part in Weinberg's *Seventh Symphony*. In all three roles the performer will be **Mahan Esfahani** (born 1984), an Iranian-American musician and musicologist who lives in Prague, a pupil of the legendary Czech harpsichordist Zuzana Růžičková and one of the world's greatest players of the instrument. He was the first and only harpsichordist to be a BBC New Generation Artist (2008–2010), won the Borletti-Buitoni prize in 2009 and was repeatedly nominated for Gramophone's Artist of the Year. Mahan appears on the world's leading concert stages, performs with the top orchestras and often asks contemporary composers to write new works for him (Brett Dean, Bent Sørensen, Miroslav Srnka and many others). He has a number of critically acclaimed recordings on the prestigious labels Hyperion and Deutsche Grammophon. His most recent album, featuring harpsichord concertos by Hans Krása, Viktor Kalabis and Bohuslav Martinů, with the Prague Radio Symphony Orchestra under Alexander Liebreich's baton, was the Gramophone Editor's Choice in February 2023. (More on www.mahanesfahani.com.)

Hans Krása at 125

Hans Krása (1899–1944) is widely known for his children's opera *Brundibár*, which became close to the hearts of Jews deported to the Theresienstadt concentration camp, providing them with hope in the victory of good over evil. Krása himself was held prisoner in Theresienstadt for two years, before being murdered by Nazis at Auschwitz. Before the war, Krása was a bohemian who composed little, yet his works from this period are certainly worthy of note. His **Chamber Music** for harpsichord and seven instruments was premiered by Frank Pollak and members of the Prague Symphony Orchestra at a 25 March 1936 concert of the Mánes association, and described by a contemporary critic as joining "old art with new, the serious and the banal, the sober and the sentimental".

Francis Poulenc at 125

Francis Poulenc (1899–1963) entered the history of post-war European musical avant-garde as a member of the celebrated group, Les Six, which set the tone and for a long time helped to make Paris the capital of European culture. Among the line-up of Les Six – the others were Honegger, Milhaud, Auric, Durey and Tailleferre – Poulenc was noted for his exceptional perspicacity and wit. His character and oeuvre were aptly characterised by the music critic Claude Rostand, who wrote that Poulenc was both "le moine et le voyou", a monk and a rascal. These characteristics are certainly reflected in his playful, neo-Classical **Concerto champêtre** from 1928, one of the most performed harpsichord concertos ever.

Mieczysław Weinberg

Mieczysław Weinberg (1919–1996), a Polish-Russian 20th century composer of Jewish extraction, long stood in the shadow of his friend Dmitri Shostakovich. The originality and depth of his creative legacy has only been discovered and appreciated internationally in the last few years. In light of this renaissance of Weinberg's oeuvre, Brno can take pride in the fact that it was at its National Theatre that the world première of Weinberg's opera *The Portrait* took place in 1983. Weinberg allegedly found composing quick and easy; his oeuvre, like that of Shostakovich, is unusually extensive. He wrote seven operas, three ballets, four cantatas, 22 symphonies (plus four chamber symphonies), 17 string quartets and about 30 sonatas, and also composed for film, theatre, radio and the circus. Composed in 1964, **Symphony No. 7** provides a powerful testimony to its era, and in many respects is redolent of Shostakovich's famous *Eighth String Quartet*.

Vítězslav Mikeš

translated by Štěpán Kaňa

Zveme vás na

VELIKONOČNÍ FESTIVAL DUCHOVNÍ HUDBY

24. 3. – 7. 4. 2024

Téma 31. ročníku: Terroir

Ensemble Inégal: Zelenka

NE 24. 3. 2024, kostel sv. Janů, 20:00

Jan Dismas Zelenka: Il serpente di bronzo

Ensemble Inégal

Schola Gregoriana Pragensis: Eben

PO 25. 3. 2024, kostel sv. Tomáše, 19:30

Petr Eben: Suita liturgica (výběr),

Missa adventus et Quadragesimae, varhanní díla

chorální zpěvy Svatého týdne

Tomáš Thon varhany

Schola Gregoriana Pragensis

Tenebrae: světové premiéry

ST-PÁ 27.–29. 3. 2024, kostel Nanebevzetí Panny Marie, 21:00

soudobé tenebrae autorů: Ondřej Můčka, Jiří Miroslav Procházka,

Zdeněk Klauda, Jaroslav Pelikán, Lukáš Hurník, Tomáš Krejčí

Kristýna Filová, Zuzana Čurmová soprán, Alžběta Symer-
ská alt, Ondřej Holub tenor, Jiří Miroslav Procházka bas

Zdeněk Klauda, Tomáš Krejčí, Ondřej Můčka varhanní pozitiv

Paľa: Janáček, Foerster, Wiedermann

ÚT 2. 4. 2024, bazilika Nanebevzetí Panny Marie, 19:30

varhanní recitál

Marek Paľa varhany

Kantiléna: Zemek Novák, Graham, Emmert

ČT 4. 4. 2024, kostel sv. Janů, 20:00

Pavel Zemek Novák: Zpěvy k Bílé sobotě, světová premiéra

Peter Graham: Alleluia, světová premiéra

František Emmert: Te Deum laudamus

Aneta Podracká Bendová, Jana Vondrů soprán

Kantiléna, sbormistr Michal Jančík

Brno Contemporary Orchestra, dirigent Pavel Šnajdr

Cappella Mariana: Smolka

PÁ 5. 4. 2024, kostel sv. Augustina, 19:30

Martin Smolka: Niedzielne rano (Nedělní ráno),

skladba na objednávku festivalu, premiéra

velikonoční skladby 15. a 16. století

Cappella Mariana

Filharmonie Brno: Hořinka, Janáček

NE 7. 4. 2024, Petrov, 19:00

Slavomír Hořinka: Raduj se III pro orchestr

Leoš Janáček: Glagolská mše

sólisté Pavla Vykopalová, Jana Hrochová,

Eduard Martyniuk, Jozef Benci

Český filharmonický sbor Brno, sbormistr Petr Fiala

Filharmonie Brno, dirigent Tomáš Netopil

Prosíme posluchače, aby zaujali svá místa včas a vypnuli své mobilní telefony.

Změna programu a účinkujících vyhrazena.

Za podpory a spolupráci děkujeme

LAVIN
BRNO

eurowalk
THE GREAT OUTDOORS.

RENGL

SNID & CO
STYLING & CO.

CityTools

PEM

DTB
Dopravní podnik města Brna a.s.

BRNO
EXPAT
CENTRE

Scala
univerzitní
kino

MASARYKOVA
UNIVERZITA

Alliance Française
Brno

Mendelova
univerzita
v Brně

BRNO Daily

TIC BRNO

KAM<WHERE
VÝLETY

BRNO
MĚSTO
HUDBY

H
Harmonie

šalín

Vydala Filharmonie Brno v roce 2024

text Vítězslav Mikeš

sazba Ingrid Králíková

produkce Point CZ

redakční uzávěrka 16|2|2024

Filharmonie Brno, příspěvková organizace

Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, ☎ +420 539 092 801

www.filharmonie-brno.cz, www.salprobrno.cz

B | R | N | O |

MINISTERSTVO
KULTURY

Jihomoravský kraj

Statutární město Brno finančně podporuje Filharmonii Brno.

Vybrané koncerty se konají za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky a Jihomoravského kraje.

filharmonie-brno.cz
salprobrno.cz

